

हवामानावर आधारित कृषि सल्ला (रत्नागिरी जिल्हा)

(ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली आणि
भारत मौसम विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने)

फोन नं.: (०२३५८) २८२३८७

ई-मेल: dpl.amfu@gmail.com

अंक ०७/२०२१

दिनांक २२/०१/२०२१

कालावधी ५ दिवस

डॉ. प्रशांत बोडके,
विभाग प्रमुख,
कृषिविद्या विभाग
९४२०४१३२५५

डॉ. विजय मोरे,
नोडल ऑफिसर,
कृषिविद्या विभाग
९४२२३७४००१

डॉ. शितल यादव,
तांत्रिक अधिकारी
कृषिविद्या विभाग
८३७९९०११६०

मागील हवामान आठवडा सारांश (दिनांक १६/०१/२०२१ ते २२/०१/२०२१)							हवामानाचे घटक	हवामान पूर्वानुमान (दिनांक २३/०१/२०२१ सकाळी ८:३० पासून २७/०१/२०२१ सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत)				
(स्त्रोत: कृषि हवामान वेधशाळा, कृषि विद्या विभाग, कृषि महाविद्यालय, दापोली)								(स्त्रोत: प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई)				
१६/०१	१७/०१	१८/०१	१९/०१	२०/०१	२१/०१	२२/०१		२३/०१	२४/०१	२५/०१	२६/०१	२७/०१
०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	पाऊस (मिमी)	०	०	०	०	०
३३.३	३०.६	३१.२	३२.८	३२.३	३१.९	३१.२	कमाल तापमान (अं.से)	३२	३२	३२	३२	३२
१४.५	१४.८	१८.३	१७.१	१६.०	१३.६	१३.०	किमान तापमान (अं.से)	१८	१८	१९	१९	१७
०	०	४	६	०	०	६	मेघाच्छादन (ऑक्ट)	निरभ्र	निरभ्र	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ
९६	९६	९४	८५	९४	९६	९६	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता	७१	५८	५७	५६	५०
६७	४५	५६	५३	५५	४४	-	दुपारची सापेक्ष आर्द्रता	३५	३०	२९	२७	२६
३.३	२.६	२.७	२.४	२.३	३.०	२.५	वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	५	६	६	५	५
शांत	शांत	शांत	शांत	नै.	प.	शांत	वाऱ्याची दिशा	ई.	ई.	ई.पू.	ई.	ई.पू.
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील							पाऊस (मिमी) १/१/२०२१ पासून आजपर्यंत	पाऊस (मिमी) गेल्या वर्षीचा				
०.०							१६.४	४१४५.४				

हवामान सारांश /ईशारा

हवामान अंदाज	प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार रत्नागिरी जिल्ह्यात दिनांक २३ ते २७ जानेवारी, २०२१ दरम्यान हवामान कोरडे राहून किमान तापमानात घट संभवते तसेच दिनांक २५ ते २७ जानेवारी, २०२१ दरम्यान आकाश ढगाळ राहील.
--------------	--

हवामान अंदाजावर आधारित कृषि सल्ला

पिक	अवस्था	कृषि सल्ला
सामान्य सल्ला	-	<ul style="list-style-type: none"> किमान तापमानात घट संभवत असल्याने रात्रीच्या वेळेस उष्णतेसाठी कोंबड्यांच्या शेड मध्ये गरजेनुसार विजेचे बल्ब लावावेत तसेच थंडीपासून संरक्षणाकरिता भिंतीच्या जाळ्यांना गोणपाटाचे पडदे लावावेत.
विशेष सल्ला	-	<ul style="list-style-type: none"> आंब्याचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी व फळांची प्रत सुधारण्यासाठी १ टक्के पोटॅशियम नायट्रेटची फळे वाटाणा, गोटी व अंडाकृती अवस्थेत असताना अशा एकूण तीन फवारण्या कराव्यात.
आंबा	मोहोर ते फळधारणा अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> आंब्याचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी व फळांची प्रत सुधारण्यासाठी १ टक्के पोटॅशियम नायट्रेटची फळे वाटाणा, गोटी व अंडाकृती अवस्थेत असताना अशा एकूण तीन फवारण्या कराव्यात. आर्द्रतेत घट संभवत असल्याने फळधारणा झालेल्या आंबा बागेमध्ये, फळगळ कमी करण्यासाठी, पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार १५० ते २०० लिटर पाणी प्रती झाडास या प्रमाणात १५ दिवसांच्या अंतराने ३ ते ४ पाण्याच्या पाळ्या द्याव्यात तसेच झाडाच्या बुंध्याभोवती गवताचे आच्छादन करावे. फळे गोटी ते अंडाकृती आकारचे असताना डॉ.बा.सा.कों.कृ.विद्यापीठाने दिलेल्या शिफारशी नुसार फळगळ कमी करण्यासाठी, फळाचा आकार व वजन वाढून डाग विरहीत फळांसाठी,

		<p>फळामधील साक्याचे प्रमाण कमी करण्यासाठी आणि फळमाशीपासून संरक्षण करण्यासाठी २५ x २० सें.मी. आकाराची कागदी पिशवी लावावी.</p> <ul style="list-style-type: none"> • हापूस आंबा फळाचे अधिक उत्पादन मिळण्यासाठी ५५ टक्के तीव्रतेचे गोमूत्र, फळे वाटाण्याचा आकाराची असल्यापासून पुढे आठवड्याच्या अंतराने उपलब्धतेनुसार ३ ते ६ वेळा फवारावे. • फळधारणा झालेल्या आंब्याच्या झाडावरील जून फांद्यावर तसेच फळे धरलेल्या फांद्यावर पुन्हा नवीन मोहोर आल्यामुळे अन्नाचे वहन नवीन मोहोराकडे होवून जुन्या मोहोराला असलेली वाटाणा/ गोटी आकाराची फळे गळून पडतात. यासाठी जिब्रेलिक अॅसिड ५० पी.पी.एम.ची १ ग्रॅम प्रति २० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी प्रथम पूर्ण मोहोर उमललेला असताना व नंतर पुन्हा मोहोरीच्या आकाराची फळे झाल्यावर संपूर्ण झाडावर करावी. त्यामुळे नवीन मोहोर येण्याची प्रक्रिया थांबते. जिब्रेलिक अॅसिडची पावडर पाण्यात अविद्राव्य असल्याने प्रथमतः ती थोड्या अल्कोहोलमध्ये विरघळून नंतर पाण्यात मिसळावी. • मोहोर फुटलेल्या आंबा बागेमध्ये मोहोरावर तुडतुडे, मिजमाशी इ.किडींचा तसेच भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने मोहोर फुलण्यापूर्वी तुडतुडे आणि मिजमाशीच्या नियंत्रणासाठी इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के प्रवाही ३ मि.ली. प्रति १० लिटर पाणी आणि भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के हेक्झाकोनॅझोल ५ मि. ली. किंवा पाण्यात विरघळणारे ८० टक्के गंधक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. (टीपः मोहोर नुकताच फुलत असताना ते फलधारणा होईपर्यंत कीटकनाशकाची फवारणी टाळावी. फवारणी करणे गरजेची असल्यास बागेतील परागीकरण करणाऱ्या कीटकांवर होणारा परिणाम टाळण्यासाठी परागीकरणाचा कालावधी वगळून सकाळी ९.०० ते १२.०० किंवा सायंकाळी ३.०० वाजल्यानंतर फवारणी करावी.) • आंबा फळधारणा होवून वाटाणा आकाराच्या अवस्थेत असताना फळांवर तुडतुड्याचा, फुलकिडीचा आणि भुरी रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्यामुळे मोहोर संरक्षण वेळापत्रकानुसार चौथी फवारणी (तिसऱ्या फवारणीनंतर १५ दिवसांच्या अंतराने) थायमेथाक्झाम २५ टक्के डब्ल्यु. जी. १ ग्रॅम + भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के हेक्झाकोनॅझोल ५ मि. ली. किंवा पाण्यात विरघळणारे ८० टक्के गंधक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारणी करावी. सदर फवारणीत फळगळ कमी करण्यासाठी २ टक्के युरिया (२० ग्रॅम युरिया/ लिटर पाण्यातून) फवारावे. यासाठी प्रथम युरिया पाण्यात पूर्णपणे विरघळून घ्यावा व नंतर त्यात कीटकनाशक टाकावे. • या अगोदर फवारणी घेतली असल्यास किड व रोगाच्या प्रादुर्भावाकडे झाडाचे निरीक्षण करावे आणि प्रादुर्भाव दिसून आल्यास उपाय योजना कराव्यात. • शिफारशीत दिलेली कीटकनाशकाची/बुरशीनाशकाची मात्रा ही मनुष्यबळाने वापरण्यात येणाऱ्या पंपासाठी आहे.
<p>काजू</p>	<p>मोहोर ते फळधारणा</p>	<ul style="list-style-type: none"> • मोहोर अवस्थेत असलेल्या काजू पिकावर ढेकण्या व फुलकिडींच्या वाढीसाठी हवामान अनुकूल दिसत असल्याने या किडींच्या बंदोबस्तासाठी मोहोर फुटण्याच्या वेळी प्रोफेनोफॉस ५० टक्के प्रवाही १० मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी तसेच फळधारणा झालेल्या काजूच्या फळांवर ढेकण्या व फुलकिडीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने किडींच्या नियंत्रणासाठी लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ५ टक्के प्रवाही ६ मि.ली. किंवा असिटामिप्रिड २० टक्के एसपी ५ ग्रॅम प्रति १० लि. पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. (सदर कीटकनाशकास लेबल क्लेम नाहीत). या अगोदर फवारणी घेतली असल्यास किड व रोगाच्या प्रादुर्भावाकडे झाडाचे निरीक्षण करावे आणि प्रादुर्भाव दिसून आल्यास उपाय योजना कराव्यात. • टीपः ढेकण्या किड सकाळी आणि संध्याकाळच्या वेळेस सक्रीय असल्याने किडीच्या प्रभावी नियंत्रणासाठी फवारणी शक्यतो सकाळी १०.०० पूर्वी किंवा सायंकाळी ४.०० वाजल्यानंतर करावी. या अगोदर फवारणी घेतली असल्यास किड व रोगाच्या प्रादुर्भावाकडे झाडाचे निरीक्षण करावे आणि प्रादुर्भाव दिसून आल्यास उपाय योजना कराव्यात. • काजू बियांचे उत्पादन व बियांचे आकारमान वाढविण्यासाठी प्रति झाड ताज्या किंवा आठ

		दिवसापर्यंत साठविलेल्या २५ टक्के गोमुत्राच्या ५ लिटर द्रावणाची फवारणी आणि २५ टक्के गोमुत्राच्या १० लिटर द्रावणाची झाडाच्या बुंध्यामध्ये जिरवणी पालवी आल्यापासून एका महिन्याच्या अंतराने अशा एकूण चार फवारणी कराव्यात.
नारळ	फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> नारळावर रुगोज चक्राकार पांढरी माशीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून या किडीची पिल्ले आणि प्रौढ पानांच्या खालील बाजूस राहून रस शोषण करतात आणि पानांवर रुगोज चक्राकार पांढरी माशीचे मेणचट तंतू दिसून येतात. तसेच माशी पानांवर गोड चिकट स्त्राव सोडत असल्याने त्यावर वातावरणातील काळ्या बुरशीची वाढ दिसून येते. या किडीच्या व्यवस्थापनासाठी माडावर ५० मि.ली. कडूलिंब तेल (०.५ टक्के प्रवाही) प्रती १० लिटर पाणी या प्रमाणे १५ दिवसांच्या अंतराने तीन फवारण्या प्रेशर पंपाने कराव्यात. तसेच पानांवर वाढलेल्या काळ्या बुरशीच्या नियंत्रणासाठी स्टार्चच्या १ टक्के तीव्रतेच्या (१० ग्रॅम किंवा १० मि.ली. प्रति लिटर पाणी) द्रावणाची फवारणी करावी.
मधुमका	वाढीची अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> मधुमक्यावर लष्करी अळीचा (फॉल आर्मोर्वम) प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून किडीच्या प्रथमावस्थेतील अळ्या या पाने कुरतडतात तसेच पुढील अवस्थेतील अळ्या पानाच्या पोंग्यात राहून पाने खातात. परिणामी पण पूर्ण उघडल्यावर त्यात छिद्रे दिसून येतात. एका रोपामध्ये १ ते २ अळ्या असून शकतात. अळीची विष्ठा पानाच्या पोंग्यामध्ये दिसून येते. किडीच्या नियंत्रणासाठी क्लोरानट्रानिलीप्रोल १८.५ टक्के प्रवाही ४ मि.ली. किटकनाशकाची प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. फवारणीचे द्रावण पोंग्यामध्ये पडेल असे पहावे. टीप : रासायनिक किटकनाशकाचा वापर जनावरांचे खाद्य म्हणून असलेल्या मक्यावर करून नये तसेच रासायनिक किटकनाशकाचा मक्याच्या फुलोरा अवस्थेत आणि कणसे धरण्याच्या अवस्थेत करू नये.
वाल	फुलोरा ते शेंगा अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> वाल पिकामध्ये शेंगा पोखरणारी अळी व घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असून किडीचा प्रादुर्भाव सुरुवातीला कोवळ्या कळ्यावर दिसून येतो व नंतर शेंगामध्ये शिरून कोवळ्या दाण्यांवर उपजीविका करते. किडीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी किडग्रस्त शेंगा काढून नष्ट कराव्यात व ५ टक्के निबोळी अर्क किंवा क्विनोलफॉस २५ टक्के प्रवाही २० मि. ली. किंवा डायमेटोएट ३० टक्के प्रवाही २० मि. ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून १५ दिवसांच्या अंतराने दोन फवारण्या कराव्यात. तसेच शेतामध्ये पक्षी थांबे उभारावे. वाल पिक फुलोऱ्यात येण्याची व दाणे भरण्याची अवस्था ओलाव्यासाठी अति सवेदनशील असल्याने वाल पिकास फुलोऱ्या येण्याच्या व दाणे भरण्याच्या अवस्थेत पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.
भुईमुग	वाढीची अवस्था ते फुलोरा	<ul style="list-style-type: none"> भुईमुग पिकामध्ये लागवडीनंतर ३०-३५ दिवसांनी गरजेनुसार खुरपणी करून नंतर पिकाला स्वस्तिक अवजाराच्या सहाय्याने मातीची भर द्यावी. त्यानंतर १५ दिवसांनी भर दिलेल्या भुईमुगाच्या पिकावरून रिकामे पिंप फिरवावे जेणेकरून जमिनीत घुसणाऱ्या आऱ्यांची आणि परिणामतः शेंगाची संख्या वाढण्यास मदत होईल. भुईमुग पिकाला १० ते १२ दिवसांच्या अंतराने पाणी देण्याची व्यवस्था करावी.
वांगी	फुलोरा ते फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> वांगी पिकावर शेंडा व फळे पोखरणान्या अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येण्याची शक्यता असल्याने प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी किडग्रस्त शेंडे व फळे जमा करून नष्ट करावीत व फेनव्हलरेट १० मि.ली. किंवा डेल्टामेथीन २.८ टक्के प्रवाही १० मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पाउसाचा अंदाज घेवून फवारणी करावी. वांगी पिकास नत्र खताची तिसरी मात्रा ४ ग्रॅम युरिया प्रती रोप पुर्नलागवडीनंतर दोन महिन्यांनी देण्यात यावी.
मिरची	फुलोरा ते फळधारणा	<ul style="list-style-type: none"> मिरची पिकाला फळधारणेच्या वेळी नत्र खताची तिसरी मात्रा ३ ग्रॅम युरिया प्रती रोप या प्रमाणे खताची मात्रा देण्यात यावी.
कोबी	वाढीची अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> कोबी पिकाच्या लागवडीनंतर ४० दिवसांनी रोपांवर १ टक्के युरियाची दुसरी फवारणी करावी. कोबी पिकामध्ये मावा, गड्डा पोखरणान्या अळ्या, लाल कोळी किडीचा प्रादुर्भाव दिसून

		येण्याची शक्यता असल्याने नियंत्रणासाठी गड्डे धरल्याबरोबर मॅलेथीऑन ५० टक्के प्रवाही १० मि.ली. प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून १० ते १२ दिवसांच्या अंतराने दोन फवारण्या कराव्यात.
कुकुटपालन	-	<ul style="list-style-type: none"> किमान तापमानात घट संभवत असल्याने रात्रीच्या वेळेस उष्णतेसाठी कोंबड्यांच्या शेड मध्ये गरजेनुसार विजेचे बल्ब लावावेत तसेच थंडीपासून संरक्षणाकरिता भिंतीच्या जाळ्यांना गोणपाटाचे पडदे लावावेत.
<p>सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोली येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार तयार करून प्रसारित करण्यात आली.</p> <p>अधिक माहितीसाठी नजीकच्या कृषि विद्यापीठाचे केंद्र किंवा महाराष्ट्र शासनाचे कृषी अधिकारी यांच्याशी संपर्क करावा.</p>		